

JAVNI POZIV ZA DODJELU SREDSTAVA ZA POTICANJE KOMPLEMENTARNIH DJELATNOSTI U 2025. GODINI – 1. rok_ Obrazloženje umjetničkih savjetnica za komplementarne djelatnosti

U prvom roku Javnog poziva za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti u 2025. godini zaprimljeno je 365 prijava u kategorijama:

- djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture,
- filmski festivali i druge audiovizualne manifestacije,
- izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti,
- programi audiovizualnih udruga i organizacija,
- programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela,
- programi stručnog usavršavanja i/ili edukacije,
- proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti,
- zaštita audiovizualne baštine uključujući kinotečnu djelatnost.

Prijave na Javni poziv za komplementarne djelatnosti za 2025. godinu podnose se u dva roka godišnje. Prvi rok, do 9. rujna 2024., odnosio se na projekte u svim kategorijama koji se održavaju u 2025. godini, a drugi rok, raspisan do 14. siječnja 2025., odnosi se isključivo na one projekte iz kategorije programa filmskih festivala i drugih audiovizualnih manifestacija koji se održavaju u drugoj polovici 2025. godine, a nisu se prijavili na prvi rok javnog poziva.

Umjetničke savjetnice za komplementarne djelatnosti, Martina Globočnik, Katarina Ivče Farnell i Sanja Šamanović, za financijsku podršku na prvom roku predložile su 312 programa u ukupnom iznosu od 1.957.150,00 € što je Hrvatsko audiovizualno vijeće na 6. sjednici održanoj 30.12.2024. usvojilo.

Na 1. roku pristiglo je 365 prijava što je povećanje u odnosu na lani kad su bile podnesene 342 prijave. Povećan broj prijava u odnosu na ovaj prvi rok 2025. govori o određenom povećanju broja programa i i prijavitelja koji su se 2024. odazvali na drugi rok javnog poziva. Kako su ove godine za komplementarne djelatnosti sredstva za sufinanciranje za 2025. godinu viša od lanjskih predlažemo povećanje iznosa za sufinanciranje izabranih projekata.

U postupku procjenjivanja vodile smo se otprije utvrđenim kriterijima, navedenima u točki VIII. Javnog poziva za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti u 2025. godini:

- kvaliteta, izvedivost i održivost programa (od sadržajne do produkcijske razine),

- programi koji imaju konkretne, realne i strateške planove u umjetničkom, organizacijskom i financijskom smislu,
- značaj programa za relevantan kontekst (ovisno o programu, od lokalne zajednice, preko nacionalnog značaja do međunarodne prepoznatljivosti i važnosti za audiovizualni sektor),
- kontinuitet programa odnosno njegova dugoročna usmjerenost, dostupnost projekta, vidljivost i komunikacija sa profesionalcima i javnosti,
- kvaliteta prijave, kvaliteta i iskustvo projektnog tima u pojedinoj programskoj komplementarnoj djelatnosti za koju se prijavljuje (stabilni i dostatni izvori prihoda za kontinuirano obavljanje aktivnosti tijekom razdoblja ostvarivanja projekta, stručne kompetencije i kvalifikacije potrebne za provođenje predložene aktivnosti),
- prethodna izdanja programa (ako nije prvo izdanje),
- ispunjavanje prethodnih ugovornih obveza s Centrom,
- odjek programa i komunikacija s javnosti (prije, za vrijeme i nakon održavanja programa),
- te povezivanje i suradnja.

Djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture

U kategoriji *Djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture* prijavljeno je 198 programa. Od ukupno razmatranih 198 programa, za sufinanciranje predloženo je i odobreno 166 programa u iznosu od 685.800,00 €.

U razmatranju i analizi pristiglih prijava možemo govoriti o programima kina koja prikazuju hrvatske i svjetske naslove, o radioničarskim programima namijenjenim najčešće djeci i mladima iz područja dokumentarnog, animiranog i rjeđe igranog filma kao i radionice analize filmskih sadržaja iz područja filmske pismenosti.

Kod procjene prijedloga radioničarskih programa vodile smo se sljedećim pokazateljima: kvalitetom programa radionica, stručnošću predavača, brojem polaznika i brojem finaliziranih radova na filmskim radionicama, planiranim rezultatima kao i dostupnim pokazateljima rezultata dosadašnjeg rada prijavitelja. Procjenjivale smo i imaju li prijavitelji koji su predložili više programa edukacije kapacitete i resurse za realizaciju većine prijavljenih aktivnosti. Uvažavao se i lokalitet provedbe kao i procjena izvedivosti osmišljenih aktivnosti u vremenskim okvirima i s obzirom na predznanja polaznika kojima su edukacije namijenjene. Ponekad je bila riječ o vrlo sličnim programima istog prijavitelja ili sličnim

„konkurentskim“ programima različitih prijavitelja među kojima je odlučeno podržati one programe koji su se činili provedljivijima ili čije su aktivnosti u raspisu bolje elaborirane. Među programima treba istaknuti raznovrsnost ponude usavršavanja polaznika kroz praktičan rad udruga poput Restarta i Blanka iz Zagreba, ali i kino klubova (od Karlovca, Siska, Splita, Zagreba), kao i ustrajnost u diverzifikaciji i složenosti radionica, primjerice Filmaktiva iz Rijeke ili Filmsko-kreativnog studija Vanima u Varaždinu. Nezaobilazan doprinos šarolikosti ponude imaju i prijavitelji koje rade na inkluzivnosti ranjivih skupina (poput osoba s invaliditetom, starijih sugrađana, tražitelja azila, Roma, djece iz depriviranih sredina). Dobro razrađeni i uhodani programi kvalitetnih filmskih škola (primjerice, udruga Restart, Blank ili Kinokluba Zagreb) nerijetko iz godine u godinu stvaraju nove mlade autore i zanimljive autorske uratke koji imaju svoj distribucijski i festivalski potencijal.

Osim specijaliziranih filmskih radionica razmatrali su se i programi edukacije u području filmske pismenosti. Riječ je o desetak prijavitelja. Među najznačajnijim su Hrvatski filmski savez koji sustavno radi na filmskom opismenjavanju, kao i udruge Djeca susreću umjetnost i Bacači sjenki. U ovome području vidljiv je trend povećanja broja i raznovrsnosti filmskih naslova svih rodova koje se želi ponuditi publici, otvaranje prostora suvremenom hrvatskom filmu, kao i sve većeg interesa uključivanja obrazovnih institucija odnosno nastavnog osoblja u korištenju filmskih naslova u radu s djecom i mladima. Godišnje se u programe filmske pismenosti uključuju deseci tisuća učenika. Stoga možemo zaključiti kako ovaj trend stvara novu publiku dovodeći nerijetko hrvatske i europske naslove mladim gledateljima. Kroz suradnju kinoprikazivača i platformi (portala) s obrazovnim ustanovama filmovi postaju nastavno sredstvo u osnovnim i srednjim školama po cijeloj Hrvatskoj.

Kinoprikazivačka djelatnost je treće područje kategorije *Djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture*.

Kinoprikazivačka djelatnost koju na ovom javnom pozivu predstavlja četrdesetak prijavitelja s po jednim ili s više projekata govori o prisutnosti kino programa u velikim i manjim sredinama diljem zemlje. Riječ je o mikro kinima koja domaćim i europskim naslovima doprinose lokalnoj kulturnoj ponudi, kao i o velikim kinima s raznovrsnim programima (poput kinoprikazivačkih programa Festivala mediteranskog filma, zagrebačke Kinoteke, splitskih Zlatnih vrata, riječkog Art-kina i drugih koji imaju na godišnjim razinama respektabilan broj posjetitelja).

Naravno, prijavljeni kino-programi na ovaj javni poziv razlikuju se po trajanju programa, izboru naslova, zastupljenosti hrvatskog i europskog filma, broju projekcija, odnosno trajanju nekomercijalnog programa u odnosu na komercijalni, broju posjetitelja kao i iskustvu ponuditelja sadržaja. Vođeni tim kriterijima, predložen je i odobren raspon u iznosima za njihovo sufinanciranje.

Filmski festivali i druge audiovizualne manifestacije

U kategoriji *Filmski festivali i druge audiovizualne manifestacije* pristiglo je 36 prijava. Uzimajući u obzir kvalitetu programa, nacionalni, regionalni i lokalni značaj, rodovsku i programsku raznolikost, sufinanciranje je predloženo i odobreno u ukupnom iznosu od 631.150,00 eura za ukupno 31 predloženi program.

U ovoj kategoriji najviše su podržani festivali koji imaju ključnu ulogu u promociji domaće filmske umjetnosti, a istovremeno pridonose jačanju prepoznatljivosti Hrvatske na europskoj i svjetskoj kulturnoj i audiovizualnoj sceni.

Među programima se izdvaja Animafest s natjecateljskim i popratnim programima, radionicama, izložbama, dislociranim projekcijama, gostovanjima, naglaskom na umrežavanju i opsežnim programima za djecu; Zagreb Film Festival, koji u svom bogatog natjecateljskom i popratnom filmskom programu, uključuje dječji i program za nove domaće autore, a fokus stavlja na stvaranje nove i angažirane publike; ZagrebDox koji kroz kvalitetan i inventivni program, naglasak stavlja na geografsku i kulturnu raznolikost i udio hrvatskih dokumentaraca u svim programima festivala. Ovoj grupi festivala pridodaje se i Festival mediteranskog filma Split koji je svojim bogatim filmskim programom i cjelogodišnjim aktivnostima prerastao u jednu od najposjećenijih manifestacija na Jadranu.

Prepoznata je i potreba za poticanjem drugih inovativnih i društveno značajnih festivala kao što su 25 FPS, Subversive Film Festival, Festival prava djece, Vox Feminae i Filmske mutacije, kao i festivala u manjim gradovima, koji svojom kvalitetom i kontinuitetom predstavljaju važan društveni segment za lokalnu zajednicu, obogaćujući kulturnu ponudu u manjim mjestima. U toj skupini ističu se Liburnia Film Festival u Opatiji, Festival jednogminutnih filmova u Požegi, Star Film Fest u Sisku i Cinehill u Gorskom kotaru.

Predloženo je i odobreno sufinanciranje većeg broja manifestacija u manjim sredinama, čime će se dodatno obogatiti kulturni život i korisnicima omogućiti uvid u recentno filmsko stvaralaštvo, čime se potiče razvoj regionalne kreativne scene.

Predlagatelji često, osim organizacije festivala, prijavljuju i pojedinačne dodatne programe koji su ujedno i sastavni dio festivalskog programa. Pri dodjeli sredstava također smo uzeli u obzir ukupni iznos dodijeljen pojedinim organizacijama za aktivnosti povezane s festivalom.

Izdavaštvo u području audiovizualnih djelatnosti

Od 29 prijava pristiglih na ovaj javni poziv predložena je i odobrena potpora za 24 programa u iznosu od 78.350,00 eura pri čemu možemo razlikovati tiskana i elektronska izdanja. Među tiskanim izdanjima izdvajamo kontinuitet Hrvatskog filmskog saveza u formi ljetopisa i dva nova naslova (Toni Juričić: *Karneval, eksces i zazor: Groteska u hrvatskoj i (post)jugoslavenskoj kinematografiji*; Vanja Kulaš: *Novi socijalni realizam. Primjeri suvremenog francuskog i belgijskog filma*) i udruge Bijeli val (Biblioteka Sinestetika: *Chantal Akerman - Moja majka se smije*). Riječ je o djelima za koje vjerujemo da će obogatiti stručno promišljanje filmske teorije. S druge strane, elektronička izdanja možemo podijeliti na uže specijalizirana, pa kad je riječ o dokumentarnom filmu govorimo o *Dokumentarni.net* Dokumetra, *Zoni filma* Hrvatskog društva filmskih kritičara odnosno o *Filmovi.hr* umjetničke organizacije Metropolis, odnosno o analizama, intervjuima i najavama koje izlaze u sklopu kulturnih portala (primjerice, takav je *Kinemaskop* Kurziva-platforme za pitanje kulture, medija i društva). Postoji tendencija da se elektronička tekstovna izdanja kombiniraju s podkastima (primjerice, Dokumetar je pokrenuo podkast *Dokunet Video*) što otvara novi, za aktualni trenutak razumljiv, aspekt promišljanja pristupa publici.

Procjene iznosa predloženih i odobrenih potpora ovise o kontinuitetu izlaženja tekstova (periodično, kroz cijelu godinu, na dnevnoj bazi), njihovom broju (u rasponu od 12 do 50-ak, do onih pisanih dnevno), kao i o složenosti pristupa temi.

Programi audiovizualnih udruga i organizacija

U kategoriji *Programa audiovizualnih udruga i organizacija* prijavljena su 33 programa dok ih je za financiranje predloženo i odobreno 30 u ukupnom iznosu 271.500,00 eura.

Najviši dio potpora dodijelio se strukovnim udrugama, primarno Hrvatskom društvu filmskih djelatnika te zatim Hrvatskoj udruzi producenata, Društvu hrvatskih filmskih autora i producenata, Hrvatskoj udruzi filmskih snimatelja, Hrvatskom društvu filmskih kritičara, Savezu scenarista i pisaca izvedbenih djela i Hrvatskom društvu nezavisnih producenata.

Hrvatska mreža neovisnih kinoprikazivača je ponovno predložena za sufinanciranje značajnim iznosom kako bi nastavila podržavati rad 75 kina iz 64 mjesta, pogotovo kroz inovativne programske cjeline kao što su *Škola za kino* i *Kino doktor*.

Podrška kinoklubovima i udrugama koje se bave neprofесиjskim filmskim radionicama i obrazovnim aktivnostima i dalje se nastavlja. Osim već etabliranih programa većih udruga kao što su Hrvatski filmski savez, Udruga Blank, Kino klub Split, Kinoklub Zagreb, Autorski studio – fotografija, film, video, podržavaju se i manje lokalne udruge koje igraju ključnu ulogu u razvoju audiovizualne kulture u svojim zajednicama. Dio udruga je vrlo uspješno osiguralo i druge izvore institucionalnog financiranja, primarno zbog potpore lokalne zajednice u kojoj djeluju, te je iz tog razloga fokus bio usmjeren na jačanje potpore udrugama u gradovima i županijama koje nemaju taj vid potpore.

Programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela

U kategoriji *Programi promocije i prodaje hrvatskih audiovizualnih djela* razmatralo se 8 projekata, a za sufinanciranje predloženo je i odobreno njih 5 u iznosu od 21.800,00 eura.

Streaming platforme postale su ključan alat za distribuciju filmova, značajno doprinoseći promociji hrvatskog filma i autora, kako na domaćem, tako i na međunarodnom tržištu. U ovoj kategoriji posebno se ističu dvije platforme koje u potpunosti prate taj cilj. Platforma *croatian.film* Zagreb Film Festivala, koja s više od 300 naslova i planiranim tehničkim poboljšanjima značajno povećava dostupnost hrvatskih filmova domaćoj i međunarodnoj publici, te platforma KMOD Festivala mediteranskog filma Split, koja je već postojeći broj naslova u svom katalogu, proširila preuzimanjem *Kino Europa Online* kataloga te omogućila inkluziju gledatelja s invaliditetom. Nastavljeno je i sufinanciranje nekih već postojećih programa, a dodano je i sufinanciranje jednog novog programa – web platforme *Kinoholik.hr*, koja centralizira sve filmske događaje izvan korporativne kinematografije pružajući servisne informacije o nezavisnim i umjetničkim filmovima u Zagrebu.

Programi stručnog usavršavanja i/ili edukacije

U kategoriji *Programi stručnog usavršavanja i/ili edukacije* prijavljeno je 37 programa, a za potporu je predloženo i odobreno njih 32 u iznosu od 171.950,00 eura. Najveća potpora i ove godine odobrena je za *Školu medijske kulture Dr. Ante Peterlić* koja će i u 2025. biti održana na više lokacija (u Karlovcu, Puli i Osijeku). Predaže se nastavak sufinanciranja kvalitetnih edukacija od kojih se trajanjem, brojem polaznika i predavačima ističu *Restart Laboratorij u 2025. godini*, HFS-ova *Scenaristička radionica Palunko 2025.*, te *CinEd 2025 – program filmske edukacije za nastavnike* udruge Bacači sjenki i rezidencijalni program Kino kluba Split *Mind the Image/Pazi na sliku*.

Predloženo je da Industry programi u sklopu filmskih festivala i u 2025. budu podržani s najvišim iznosima (*ZagrebDox Pro 2025.* i *Industrija 23. Zagreb Film Festivala* koji su konzistentni u kvaliteti predavača i radionica). Za potporu se predlažu i programi industrija drugih festivala kao što su *Animafest PRO 2025.*, *Filmski market Split* Festivala mediteranskog filma Split, *11. Europski žanrovski forum* Udruge Rudolf i *Kampus Cinehill 2025.*

Predložena je i odobrena potpora za edukacije u područjima koje su prijavitelji detektirali kao deficitarna. Dakle, za radionice Hrvatske udruge filmskih snimatelja za zanimanje šarfer i za operatere kamere o pokretnoj kameri te za udruhu 25 FPS za edukaciju digitalnih i analognih kinooperatera i tehničara u vještinama proizvodnje interdisciplinarnih radova.

Proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti

U kategoriji *Proučavanje i kritičko vrednovanje audiovizualnih djelatnosti* od 15 prijavljenih programa za sufinanciranje je predloženo i odobreno svih 15 u ukupnom iznosu od 42.550,00 eura.

U ovoj kategoriji ističe se nekoliko programa. *Vizualni kolegij* Multimedijalnog instituta, koji promiče alternativnu filmsku produkciju i kroz interdisciplinarne diskusije otvara nova područja vizualne kulture i *12. međunarodni simpozij o suvremenoj animaciji Animafest Scanner XII* Hulahopa d.o.o. koji nudi znanstveni pristup u teorijskom proučavanju animacije. U ovoj kategoriji svojom kvalitetom i kontinuitetom ističe se i nekoliko Restartovih projekata koji, kroz edukaciju, masterclassove i specijalizirane projekte poput *Hall of Fame* i *Upoznaj autora i Doku-razgovori*, omogućuju publici i profesionalcima uvid u rad ključnih dokumentarista te izravnu interakciju s autorima.

Zaštita audiovizualne baštine uključujući kinotečnu djelatnost

U ovoj kategoriji razmatrano je 9 programa te je svih 9 programa podržano. Ukupan iznos predloženih i odobrenih potpora iznosi 54.050,00 eura. Kao i u prošlom razdoblju i ove godine se ističu programi Hrvatskog filmskog saveza *Filmski i video arhiv HFS-a* u 2025. godini i Ustanove Zagreb film *Restauracija i digitalizacija filmova Ustanove Zagreb film 2025.* koji su podržani najvišim iznosima. HFS dodatno prijavljuje i program *Digitalizacije i restauracije kratkih eksperimentalnih filmova iz arhiva HFS-a* za izložbu GEFF-a u zagrebačkom MSU-u u 2025. godini. Dio prijavitelja nastavlja s programima zaštite i digitalizacije filmske i ostale građe, te se posebno ističu Kinoklub Zagreb i Kino klub Split koji nastavljaju s radom

očuvanja i prezentiranja svoje povijesti. Ove godine su i dvije producerske kuće, Factum i FADE IN, prijavile programe digitalizacije svojih filmova koje žele učiniti dostupnima javnosti. Factum planira krenuti s digitalizacijom filmova koji su još na filmskim trakama te ih objaviti na online platformi, dok FADE IN želi svoje filmove digitalizirati i učiniti dostupnima svima zainteresiranima za socijalno-osjetljive teme, s posebnim naglaskom na udruge, istraživače i odgojno-obrazovne ustanove.

ZAKLJUČAK

Na ovom javnom pozivu predloženo je i odobreno za sufinanciranje 312 od 365 prijavljenih programa u iznosu od 1.957.150,00 eura od traženih, otprilike, 5.5 milijuna eura. Iako je riječ o povećanju raspoloživih sredstava, treba imati u vidu da su mnogi programi predloženi za sufinanciranje i dalje na rubu financijske održivosti, zbijeni u (pre)kratko vremensko razdoblje i/ili opterećeni prevelikim brojem aktivnosti te stoga posljedično otežano provedivi.

S obzirom na broj prijavljenih programa, najizdašnija je potpora kategoriji *Filmskih festivala i drugih audiovizualnih manifestacija* (31 predloženi festival) dok je najkompleksnija kategorija *Djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture* (166 predloženih programa). S obzirom na povećanje sredstava u odnosu na 2024., naš prijedlog ide u smjeru povećanja iznosa potpora, naročito u kategoriji djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture jer je riječ o dinamičnom polju povezivanja filmova s publikom, stvaranju nove publike, poduci, naročito djece i mladih, filmskom stvaralaštvu gdje smo posebnu pažnju posvetile zastupljenosti hrvatskih naslova.

Naravno, kao i svake godine, u svim kategorijama prepoznati su prioritetni programi za koje su predložene odgovarajuće potpore. Posebno su istaknuti oni od iznimne ili visoke vrijednosti za očuvanje i razvoj audiovizualnog stvaralaštva u Hrvatskoj, kao i programi nacionalne, regionalne ili lokalne važnosti.

Uz očuvanje kvalitete i raznolikosti audiovizualnog stvaralaštva, kontinuirani rast broja prijava potvrđuje potrebu za daljnjim jačanjem podrške, osobito onim programima koji osiguravaju pristup filmskoj umjetnosti i edukaciji u zajednicama koje su nedovoljno bile u fokusu.

Umjetničke savjetnice za komplementarne djelatnosti:

Martina Globočnik

Katarina Ivče Farnell

Sanja Šamanović